

VÝBOR PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY A ETNICKÉ SKUPINY

Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Materiál na 53. zasadnutie výboru

Bod č. 7

Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025

Podnet:

Plán činnosti výboru na rok 2024

Obsah materiálu:

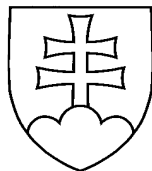
1. Návrh uznesenia
2. Predkladacia správa
3. Vlastný materiál

Predkladá:

Ākos Horony

predseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

Bratislava júl 2024

**NÁVRH UZNESENIA VÝBORU
PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY
A ETNICKÉ SKUPINY**

č.
zo 2. júla 2024

TÝKAJÚCE SA CELÉHO VÝBORU

k Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k
národnostným menšinám a etnickým skupinám
na roky 2021 – 2025

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. berie na vedomie

- A.1 Informáciu o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb
patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025

Predkladacia správa

Materiál *„Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025“* (ďalej „Akčný plán“) predkladá predseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej „výbor“) v zmysle Plánu činnosti výboru na rok 2024. Cieľom materiálu je poskytnúť členom a členkám výboru priebežné informácie týkajúce sa plnenia Akčného plánu.

Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025

Koordinačná rada na plnenie Akčného plánu ochrany osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025 (ďalej „Koordinačná rada“) bola zriadená v súlade s bodom **B. 1. uznesenia vlády SR č. 461 z 25. augusta 2021**, ktorým vláda SR uložila vecne príslušným rezortom zabezpečiť plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025 (ďalej „Akčný plán“) do 31. decembra 2025.

V súlade so Zásadami činnosti a Zriaďovacou listinou je Koordinačná rada zložená nasledovne:

- p. Ákos Horony, splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny (SVNM);
- členmi a členkami Koordinačnej rady sú:
 - p. Lucia Dúbravská, riaditeľka kancelárie generálnej tajomníčky služobného úradu Úradu vlády SR (ÚV SR);
 - p. Mário Maruška, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR (MK SR); zasadnutia sa zúčastnil p. Denis Valent;
 - p. Jana Vallová, riaditeľka odboru všeobecnej vnútornej správy sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra SR (MV SR);
 - p. Ildikó Agócssová, riaditeľka odboru rozvoja národnostného školstva Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (MŠVVaM); zasadnutia sa zúčastnil p. Kálmán Petőcz;
 - p. Árpád Nagy, oddelenie koordinácie synergií a prierezových priorít Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR);
 - p. Ľudmila Ivančíková, generálna riaditeľka sekcie sociálnych štatistík a demografie Štatistického úradu SR (ŠÚ SR);
 - p. Silvia Porubánová, výkonná riaditeľka Slovenského národného strediska pre ľudské práva (SNSLP).

Zasadnutia Koordinačnej rady sa zvolávajú podľa potreby, minimálne však dvakrát za kalendárny rok. Okrem zasadnutí celej Koordinačnej rady prebiehajú podľa potreby osobitné stretnutia k jednotlivým úlohám v rámci operačných cieľov Akčného plánu. Z dôvodu politických zmien, ktoré nastali počas roka 2023, sa zasadnutia obnovili v tomto roku. 3. zasadnutie Koordinačnej rady sa uskutočnilo 16. mája 2024.

Vedúci Koordinačnej rady informuje Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej „výbor“) o jej činnosti vrátane jej čiastkových stretnutí. Vedúci Koordinačnej rady taktiež dohliada na zhrnutie a vypracovanie záverov činnosti koordinačnej rady do správy o plnení úloh akčného plánu.

Akčný plán pozostáva zo **6 operačných cieľov a 34 aktivít/opatrení**, ktoré sa týkajú oblasti kultúry, jazyka, školstva, participačných mechanizmov, legislatívneho a inštitucionálneho zabezpečenia národnostných menšín a národnostnej identity.

Operačné ciele Akčného plánu sú nasledovné:

- 1. Komplexné legislatívne a inštitucionálne zabezpečenie ochrany práv a postavenia národnostných menšín;**
- 2. Zefektívnenie mechanizmov participácie osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na rozhodovaní o veciach, ktoré sa ich týkajú;**
- 3. Zabezpečenie viacúrovňovej komunikácie k dôslednej analýze údajov o obyvateľoch z hľadiska ich národnostnej príslušnosti zo Sčítania 2021 a otvorenia diskusie odbornej i širokej verejnosti k návrhom inovácií národnostných politík vyplývajúcich z uvedenej analýzy s využitím týchto procesov na podporu medzikultúrneho porozumenia a sociálnej kohézie spoločnosti v SR;**
- 4. Zlepšenie podmienok používania jazykov národnostných menšín a etnických skupín v praxi;**
- 5. Kontinuálne zlepšovanie podmienok rozvoja kultúry a médií národnostných menšín;**
- 6. Zlepšovanie podmienok národnostného školstva.**

V náväznosti na nominácie členov Koordinačnej rady Akčného plánu, ktoré prebehli v uplynulých mesiacoch, hlavnými cieľmi 3. zasadnutia bolo nastavenie spolupráce medzi Úradom splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny a ďalšími gestormi jednotlivých aktivít/opatrení, upriamenie pozornosti jednotlivých gestorov na predmetný Akčný plán so zámerom premietnutia jednotlivých cieľov a aktivít do rezortných a inštitucionálnych stratégií, koncepcií a plánov, a taktiež navrhnutie postupov ich plnenia. Program zasadnutia pozostával zo 4 bodov:

1. Otvorenie a predstavenie Akčného plánu, jeho cieľov a jednotlivých aktivít;
2. Odpočet plnenia úloh z pozície jednotlivých gestorov;
3. Diskusia;
4. Záver.

Aktivity/opatrenia jednotlivých gestorov Akčného plánu z hľadiska oblastí a termínov plnenia:

- **Úradu vlády SR** sa celkovo týka 7 aktivít/opatrení v jazykovej oblasti a v oblasti identity národnostných menšín. Z toho 3 aktivity s priebežným termínom plnenia a 4 aktivity s viacročným termínom plnenia.
 - ÚV SR rieši problémy v spolupráci s Úradom SVNМ v reálnom čase ako vyvstanú.
- **Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny** sa týka 20 aktivít/opatrení v oblasti legislatívneho a inštitucionálneho zabezpečenia ochrany práv a postavenia národnostných menšín; participačných mechanizmov; národnostnej identity; jazyka; kultúry a školstva národnostných menšín. Na 3. zasadnutí Koordinačnej rady sa prerokovali najmä nasledujúce:
 - Vytvorenie platformy na zdieľanie skúseností s používaním jazykov NM formou pravidelných seminárov (4.2). Tieto prebiehajú nepravidelne.
 - MŠVVaM SR: sekcia národnostného a inkluzívneho vzdelávania (SNIV) pri návrhu rozpočtu na budúci rok **navrhla vyčlenenie prostriedkov na rozvoj interkultúrneho vzdelávania,**
 - Zverejnenie elektronickej databázy prekladov formulárov, žiadostí, tlačív

rozhodnutí, iných úradných dokumentov a informatívnych materiálov (4.3). Prebiehajú občasné rokovania s MIRRI SR, ale **konkrétnymi partnermi ÚSVNM vo veci digitalizácie sú NASES** (Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby; NASES je prevádzkovateľom Ústredného portálu verejnej správy ÚPVS – aktuálne slovensko.sk) **a Sekcia inovácií a rozvoja eGovernment-u pri MIRRI SR.**

- Pripravuje sa nová verzia ÚPVS, predpokladaný termín spustenia je koniec roka 2024 a najdôležitejšia inovácia, vo vzťahu k NM, je možnosť portál naplniť obsahom aj v jazykoch NM (doteraz len v SJ a v anglickej jazykovej mutácii).
 - Posilnenie vzdelávania smerom k budovaniu inkluzívneho povedomia väčšinového obyvateľstva a predchádzaniu intolerancie k osobám patriacim k NM a ES (6.1). Úrad SVNМ rieši hlavne podnety od občanov týkajúce sa porušenia ich jazykových práv. Celkovo inkluzívne vzdelávanie je veľmi komplexnou a rozmanitou problematikou, z nich vyplýva i rozmanitosť konkrétnych úloh.
- **Ministerstva kultúry SR** sa celkovo týka 9 aktivít/opatrení v oblasti kultúry národnostných menšín – projektovej podpory organizácií národnostných menšín pôsobiacich v oblasti kultúry, médií a neformálneho vzdelávania. Z toho 8 aktivít s priebežným termínom plnenia a 1 aktivita s viacročným termínom plnenia.
- Členovia Koordinačnej rady boli informovaní o prebiehaní tzv. „malej novely“ k Zákonu o FPKNM. Ide o poslanecký návrh novely zákona (vznik novej NM, navýšenie výšky podpory pre FPKNM, odstránenie niektorých drobností, napr. v súvislosti so Zákonom č. 211), vychádzajúci z pôvodného návrhu novely z dielne MK SR, aktuálne je v parlamente.
 - MK SR pracuje na príprave tzv. „veľkej novely“, ktorej cieľom je odstrániť všetky ďalšie nedostatky, resp. zapracovať čo najviac vylepšení (k novele bola zriadená mnohočlenná pracovná skupina; 1. krát sa stretla na prelome apríla a mája, MK SR ešte stále očakáva podnety od členov VNМES, ktorí avizovali svoje návrhy a pripomienky na poslednom zasadnutí výboru v marci 2024; MK SR sa stretlo s riaditeľkou FPKNM a bolo naplánované ďalšie stretnutie).
- **Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR** sa týka 6 aktivít/opatrení v oblasti podpory mládeže patriacich k národnostným menšinám; podpora vzdelávania národnostných menšín v materinskom jazyku; podpora interkultúrneho a internetického dialógu. Z toho 2 aktivity s priebežným termínom plnenia a 4 aktivity s viacročným termínom plnenia. Na zasadnutí prerokovali najmä aktivity/opatrenia týkajúce sa aktivít/opatrení Úradu SVNМ, konkrétne aktivita/opatrenie 4.2 a aktivita/opatrenie 6.1 (pozri vyššie).
- **Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR** sa týka 1 aktivita/opatrenie v jazykovej oblasti – tvorby elektronickej databázy formulárov a dokumentov v menšinových jazykoch s viacročným termínom plnenia. Na zasadnutí sa táto aktivita/opatrenie prerokovalo. Podrobnosti sú uvedené pri

aktivitách/opatreniach v gescii Úradu SVNМ, konkrétne pri aktivite/opatrení 4.3 (pozri vyššie).

- **Ministerstva vnútra SR** sa týka 1 aktivita/opatrenie v jazykovej oblasti – v oblasti reformy a digitalizácie verejnej správy s priebežným termínom plnenia. Na zasadnutí sa táto aktivita/opatrenie prerokovalo, konkrétne v súvislosti s budovaním a prípravou fungovania Klientskych centier. Aktuálne je ich otvorených 65, z plánovaného počtu 78; chýbajú v mestách Dunajská Streda a Rožňava.
- **Štatistického úradu SR** sa týka 1 aktivita/opatrenie v oblasti identity národnostných menšín – analýza údajov o obyvateľoch z SODB 2021 s viacročným termínom plnenia. ŠÚ SR na zasadnutí informoval o **začiatku príprav konceptu nasledujúceho sčítania už v r. 2026** (potreba dobrej a včasnej prípravy), pričom legislatívny zámer by mal byť následne prijatý v r. 2027.
- **Slovenského národného strediska pre ľudské práva (SNSLP)** sa týka 1 aktivita/opatrenie v oblasti legislatívneho a inštitucionálneho zabezpečenia ochrany práv a postavenia národnostných menšín - podpora implementácie ďalších dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti predchádzania diskriminácie osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám. Aktivita má viacročný termín plnenia. Členka Koordinačnej rady za SNSLP vopred ospravedlnila svoju neprítomnosť na zasadnutí.

Pozn. niektoré aktivity majú viacerých gestorov plnenia.